NOORDERLICHT

Studievereniging Nordom

Special / 2017|2018

nordom
studievereniging
scandinavistiek

Voorwoord

De vraag 'wat kun je met Scandinavië studies?' zal waarschijnlijk geen van jullie onbekend zijn. Vaak zijn het ouders of ooms en tantes die die vraag stellen, maar misschien stel je jezelf deze vraag ook wel met enige regelmaat. Omdat wij als redactie al langer hebben gemerkt dat bij veel studenten deze vraag speelt, vonden we het tijd om daar eens aandacht aan te besteden. Vorig jaar al zijn we begonnen aan deze special, met veel enthousiasme en inzet van de toenmalige redactieleden Paulette en Juliëtte van der Voet, waarvoor beiden heel veel dank. Deze special is dus helemaal gericht op wat je binnen Scandinavië studies kunt doen aan extra's, en wat voor masters en loopbanen er allemaal mogelijk zijn na afloop. We hopen dat iedereen zo een beter beeld krijgt van de mogelijkheden en misschien wel geïnspireerd raakt.

Zoals je misschien wel merkt, is dit nummer dikker dan anders. We hebben dan ook geprobeerd zo veel mogelijk alumni met verschillende masters en loopbanen mee te laten werken. Laat je dus vooral inspireren door alle verhalen van de mogelijke masters in het buitenland, zoals Paulette, die nu een master *Indigenous Studies* doet aan de universiteit van Tromsø in Noorwegen. De master gaat over inheemse bevolkingsgroepen over de hele wereld, maar zij richt zich met name op de Samen. Ook Robin doet een master in Noorwegen, *Litteraturformidling* (*Literary mediation*s) aan de universiteit van Oslo. Deze master biedt verdieping in de Scandinavische en de wereldliteratuur en gaat tevens over hoe de uitgeverswereld in elkaar zit. Mocht je die richting interessant vinden, dan is een stage bij een uitgeverij binnen je bachelor ook zeker een mogelijkheid. Hier kun je meer over lezen in mijn artikel over mijn stage bij Kosmos Uitgevers.

Dan zijn er nog genoeg interviews met alumni, om ook een beeld te geven van mogelijke loopbanen. De vertaler mag hier natuurlijk niet ontbreken, want als je een taal studeert, denkt bijna iedereen dat je vertaler zal worden, nietwaar? Edith Koenders, een van de meest geprezen vertalers van Deense literatuur, vertelt hoe zij is gekomen waar ze nu is. Voor wie geen vertaler wil worden zijn de dames van Fru Amundsen misschien wel een inspiratiebron. Zij organiseren kleinschalige reizen naar Noorwegen. Wie liever een academische carrière nastreeft moet zeker het artikel van Rozemarijn Vervoort lezen, zij werkt aan een proefschrift over hoe in vijf hedendaagse romans ontmoetingen tussen individuen gepresenteerd worden. Wij als redactie zijn door al deze verschillende mogelijkheden een stuk wijzer geworden, en we hopen van harte dat dat voor iedereen geldt die deze *Noorderlicht* leest!

Helen van der Reijden

Ook een stuk schrijven voor de Noorderlicht? Stuur ons een mailtje!
Of ben je een student met passie voor Scandinavië? We zoeken ieder studiejaar weer nieuwe redactieleden!

Colofon

Hoofdredactie:	Helen van der Reijden	Omslagfoto's:	Hendrik van de Koot
Redactie:	Debbie Rensen	Vormgeving	Hendrik van de Koot
	Hendrik van de Koot	Contact	redactienoorderlicht@nordom.nl
	Roos Kamies		Spuistraat 134, kamer 2.01F
	Saskia Massink		1012 VB Amsterdam
			www.nordom.nl
Redactie 2016/2017:	Juliëtte van der Voet	Noorderlicht is het studentenblad van de opleiding Scandinavië Studies aan de Universiteit van Amsterdam en is gelieerd aan studievereniging Nordom.	
	Paulette van der Voet		

Inhoud

Tweede Bachelor

Europese Studies 4

Juliëtte van der Voet

Pabo 5

Thomas Hartendorp

Culturele Antropologie 5

Hendrik van de Koot

Engelse Taal & Cultuur 6

Dieuwertje Kooij

Duitse Taal & Cultuur 7

Thomas Hazewinkel

Buitenlandse Master

Research Master Linguistics 8

Djoeke Wentink

Skandinavistik 9

Harmke Boonstra

Euroculture 10

Daan Hovens

Viking and Medieval Norse Studies 11

Kyra Kleinstapel

Meertalige Professionele Communicatie 12

Anaïs Vandesompele

Litteraturformidling 13

Robin Van de Walle

Indigenous Studies 14

Paulette van der Voet

Stage

Kosmos Uitgevers 15

Helen van der Reijden

Uitgeverij Prometheus 16

Anke Mollema

Academische Carrière

Culturele identiteit in romans 18

Rozemarijn Vervoort

Alumni

Vertaalster Deens 20

Edith Koenders

Studieadviseur 22

Aletta Westra-Hofstee

Vertaler Noors 24

Ernie Ramaker

Reisorganisatie 26

Marjan Spijkers

Vertaalster Zweeds 28

Tineke Jorissen-Wedzinga

Docenten

Scandinavië Studies, en dan? 29

Suze van der Poll & Tanja Bouwman

Naam: Juliëtte van der Voet

Taal: Zweeds

Tweede Bachelor: Europese Studies

In 2013 begon ik met mijn twee bachelors: Scandinavistiek met als hoofdtaal Zweeds en Europese Studies (ES) met de major Europees Recht. Voordat ik met mijn bachelor begon, hield ik al veel van Zweden. Ik ging daar vaak heen op vakantie, en vond de taal en cultuur heel interessant. Daarom wilde ik graag de Zweedse taal en cultuur beter leren kennen. Daarnaast denk ik dat het leren (en voornamelijk begrijpen) van een cultuur niet kan zonder de taal te spreken.

Ik ben dus tegelijkertijd met beide bachelors begonnen. Iedereen in mijn omgeving zei dat ik het wel aan zou kunnen en ik had me voorgenomen dat ik altijd nog zou kunnen stoppen met een van de studies. Daarnaast werd de last in het tweede en derde jaar minder. Bij ES koos ik als taal Zweeds, en ook de keuzevakken en het algemene deel van wetenschapsfilosofie waren uitwisselbaar.

Voordat ik met beide bachelors mocht beginnen, had ik in de zomervakantie een gesprek met de studieadviseur van Scandinavistiek. Ik begon heel enthousiast te vertellen waarom ik met ES wilde beginnen. ES is een combinatie van vakken die ik erg interessant vind, namelijk geschiedenis, politiek, cultuur, rechten en wat filosofie. Zij keek mij voornamelijk raar aan tijdens het gesprek; waarom wil je óók Scandinavistiek studeren, als je zó enthousiast bent over ES? Maar toen ik vervolgens even enthousiast over Zweden en de taal begon te praten, snapte ze mij en kreeg ik goedkeuring.

Ik noemde ES altijd mijn hoofdstudie. Het multidisciplinaire in de studie sprak mij zo aan, dat ik verder wilde met het combineren van verschillende disciplines. Scandinavistiek vond ik ook heel tof, maar ik had soms niet het idee dat mijn toekomst in de letterkunde of in de taalkunde lag. Pas met het vak Dialectologie leerde ik dat taalkunde zoveel verder ging dan ik tot dan toe had gehad en dat het ook toegepast kon worden.

De kennis van beide studies heb ik altijd geprobeerd te combineren. Niet alleen in mijn papers verbond ik opgedane kennis, maar ook in de scriptie van Scandinavistiek over het verschil tussen de AIVD en Säpo (de Nederlandse en Zweedse inlichtingen- en veiligheidsdiensten) met betrekking tot het bestrijden van terrorisme en het beschermen van privacy.

Nadat ik mijn scripties had geschreven, heb ik nog een jaar aan mijn bachelors geplakt om twee minors te volgen, namelijk Inlichtingenstudies (UvA) en Forensische criminologie (VU). In deze laatste minor leerde ik het vak kennen waarop mijn huidige master is gebaseerd. Nu studeer ik de Research Master Forensic Linguistics aan de VU. Forensische linguïstiek combineert taal en recht. In deze master bestudeer ik politieverhoren, 112-meldingen, bommeldingen, sms-berichten en nog veel meer.

Door mijn kennis van recht, taalkunde en de forensische setting, kon ik toegelaten worden tot deze tweejarige onderzoeksmaster. Er zijn geen tentamens, slechts papers, papers en nog meer papers. Veel schrijven dus, maar doordat ik zelf alles mag onderzoeken en mijn eigen onderwerpen mag kiezen, is dat helemaal niet erg! Door het internationale karakter van de opleiding wordt het enorm gepromoot om onderzoek te doen over andere landen. Hierdoor heb ik ook de mogelijkheid om mijn Zweeds te gebruiken. Naast deze kennis heb ik andere geleerde vaardigheden kunnen gebruiken; het volgen van twee bachelors heeft mij geleerd om door te zetten en keihard ergens voor te werken.

Naam: Thomas Hartendorp

Taal: Noors

Tweede Bachelor: Pabo

Mijn naam is Thomas Hartendorp en ik ben leerkracht in het basisonderwijs. In 2012 begon ik aan de bachelor Scandinavische talen en culturen met als hoofdtaal Noors. Hier heb ik onder andere veel geleerd over taalkunde en de geschiedenis van Scandinavië, interesses die voor mij ten grondslag lagen aan deze studiekeuze.

Vanaf het begin van de opleiding bleef de vraag over een vervolg na deze bachelor op de achtergrond spelen. Voor mij was het snel duidelijk dat ik geen carrière zou nastreven in het verlengde van deze studierichting, maar ik legde mij erbij neer dat de opleiding mij, als ik Suze parafraseer, een beter mens zou maken.

Tijdens mijn uitwisseling in Bergen in het derde jaar van de opleiding begon het toch wel tijd te worden om serieus na te denken over de toekomst. Het onderwijs interesseerde mij altijd al en na wat meeloopdagen bij kennissen op basisscholen bleek dat ik mijn volgende stap had gevonden. Een groot bijkomend voordeel bleek dat de opleiding tot leerkracht basisonderwijs een verkorte variant heeft. De pabo is met een wo-diploma aan sommige hogescholen in twee jaar in plaats van vier jaar te doorlopen.

Uit mijn omgeving kwamen, zoals te verwachten viel, veel vragen over de behoorlijke verandering in mijn studierichting. Toegegeven is er weinig inhoudelijke overeenkomst tussen enerzijds het bestuderen van Peer Gynt of een runensteen en anderzijds het leren van breuken aan negenjarigen. De aansluiting tussen de bachelors zit hem dus niet in vakinhoudelijke overlap, maar eerder in de ontwikkeling die je zelf als student doormaakt. Een veelzijdige opleiding als Scandinavistiek zorgt namelijk voor een brede ontwikkeling die bij een volgende opleiding (en baan) erg handig is.

Zonder de ontwikkeling die ik tijdens Scandinavische talen en culturen heb doorgemaakt, was het niet in mij opgekomen om de stap naar het basisonderwijs te maken. De opleiding heeft mij klaargestoomd voor een vak waar ik vol enthousiasme voor wil gaan. En stiekem is het ook heel leuk om kinderen tot tien te leren tellen in het Noors.

Naam: Hendrik van de Koot

Taal: Noors

Tweede Bachelor: Culturele Antropologie

Ik ben in 2013 begonnen met Noors, en ben daar later Culturele Antropologie (CA) bij gaan doen. Ik wilde graag een studie doen die zich richt op menselijk gedrag en maatschappelijke problemen, en ik vond het bovendien niet erg om nog wat langer te studeren. Het geeft je een heel brede basis als je zowel onderwijs hebt genoten in de geesteswetenschappen als in de sociale wetenschappen. De bachelors komen namelijk echt totaal niet overeen, wat ze voor mij beide even relevant maakt.

Noors en CA zijn in ieder geval op leuke manieren te combineren. Bij CA gaat er veel aandacht uit naar Aziatische en Afrikaanse landen. Ik probeer mijn essays en papers daarom als een van de weinige studenten op het noorden te richten. Daar is Noorwegen natuurlijk uiterst geschikt voor. Er is bijvoorbeeld genoeg te schrijven over de Sami, het Noorse nationalisme en de vele tradities die het land rijk is. Tijdens de master CA is er ook de mogelijkheid om in het buitenland zelf een dergelijk onderzoek uit te voeren. Of je wilt er misschien wel studeren: Tromsø staat bijvoorbeeld hoog aangeschreven op het gebied van visuele antropologie. Kortom, ik ben heel tevreden met het combineren van mijn specifieke kennis op het gebied van Noorwegen met de maatschappelijke inzichten die je verkrijgt bij CA.

Naam: Dieuwertje Kooij

Taal: Noors

Tweede Bachelor: Engelse Taal & Cultuur

Van 2008 tot 2010 heb ik Scandinavistiek gestudeerd aan de UvA. Het begon voor mij als een minor Noors, naast mijn Bachelor Engelse Taal en Cultuur die ik begon in 2006. Tijdens die studie kwam ik erachter wat ik eigenlijk zo interessant vind aan talen, behalve dat ik het gewoon heel leuk vind om nieuwe talen te leren. Namelijk de (vergelijkende) taalkunde, de ontwikkeling van talen en hoe ze aan elkaar verwant zijn. Via het vak Language Change and the History of English werd ik bekend met de Scandinavische wortels van veel (nu heel gewone) Engelse woorden. Daar wilde ik meer van weten. Daarnaast vond ik Noorwegen altijd al een prachtig land, en de taal leuk en gek - met andere woorden, een interessante uitdaging.

Toen ik eenmaal begonnen was vond ik het zo leuk dat ik al gauw besloot de hele bachelor Noors te gaan doen in plaats van alleen de vakken die bij de minor hoorden. Ik zat in het derde jaar van mijn Bachelor Engels en een meevaller was dat ik sommige vakken (zoals Wetenschapsfilosofie) mocht wegstrepen, want die had ik al bij Engels gehaald. Verder waren veel vakken vergelijkbaar, maar vanuit een ander gezichtspunt. Het sloot kortom mooi op elkaar aan.

Desalniettemin heb ik uiteindelijk de bachelor Scandinavistiek toch niet afgemaakt. Niet omdat ik het niet wilde, maar omdat er iets anders op mijn pad kwam: ik werd in Oxford toegelaten voor een tweejarige onderzoeksmaster in General Linguistics and Comparative Philology. Die kans kon ik niet laten lopen, en in september 2010, na afronding van het tweede jaar Noors, verhuisde ik naar Engeland. Daar heb ik twee jaar met veel plezier gewoond en gestudeerd.

Ik heb altijd mijn interesse in de Scandinavische talen in mijn studie proberen te integreren. Mijn bachelorscriptie voor Engels ging over hoe de invloed van de Scandinavische talen (overgebracht door de Vikingen) nu nog zichtbaar is in modern Schots. In Oxford ging ik door en onderzocht ik (o.a. met behulp van 16e en 17e-eeuwse Bijbels uit Zweden en Denemarken) de betekenisontwikkeling van woorden voor 'spreken, zeggen, praten' in de Germaanse talen.

Met mijn diploma op zak kwam ik in 2012 terug in Nederland. Toen ben ik, via omzwervingen als free-lance vertaler en redacteur bij het Meertens Instituut, uiteindelijk terecht gekomen bij een zetbedrijf in Utrecht, waar ik nu met veel plezier werk als zogeheten 'Production Editor Books and Journals.' Ik begeleid de productie van boeken en tijdschriften, van manuscript tot eindproduct, voor wetenschappelijke uitgeverij Brill. Mijn kennis van het Engels kan ik hier natuurlijk heel goed inzetten en mijn studies vormen een heel sterke basis voor het werk als redacteur. Ik zou de Scandinavische talen wel wat vaker terug willen zien in mijn werk, maar dat gemis los ik vooralsnog adequaat op door veel naar het Noorden op vakantie te gaan. Binnenkort de Noordkaap!

Naam: Thomas Hazewinkel

Taal: Zweeds

Tweede Bachelor: Duitse Taal & Cultuur

In 2009 kwam ik naar Amsterdam om Scandinavistiek met als hoofdtaal Zweeds te studeren. Vanaf de brugklas wilde ik middeleeuwse geschiedenis studeren maar dat bleek in de praktijk toch niet te passen. Toen ik ging heroverwegen herinnerde ik me dat ik de talenvakken op de middelbare school het leukst vond. Nu had ik in de tussentijd al ervaring met Duits opgedaan en ik voelde me klaar voor een nieuwe taal. Met dat als achtergrond liet ik m'n Duits voor wat het was en schreef me in voor Scandinavistiek. Eerlijk gezegd wist ik toen weinig van Scandinavië! Als kind ging ik naar Frankrijk op vakantie, dus misschien was het rebellie om mijn blik op het noorden in plaats van – zoals mijn ouders – op het zuiden te richten! Maar belangrijker was dat ik in die periode met een Zweedse vriendin optrok die mij kennis liet maken met de Zweedstalige muziek van Cornelis Vreeswijk en de films van Ingmar Bergman.

Ik begon met de studie Scandinavistiek en hoewel ik dat heel leuk vond, werd ik toch onzeker over mijn toekomst omdat Zweeds een kleine taal is. Mijn studieadviseur vond mijn idee om er een bachelor bij te gaan doen een hachelijke onderneming. Om eventuele risico's te beperken vatte ik het plan op er Duits bij te gaan doen. Daarmee had ik al veel ervaring wat de kans zou vergroten dat ik het aan zou kunnen en omdat het ook een taal betrof zat er overlap in de programma's. Ik heb me in periodes wat meer met het ene of met het andere vak beziggehouden, maar ook heel bewust geprobeerd de twee studies te combineren. Ik was steeds op zoek naar thema's die beide verbonden, bijvoorbeeld Scandinavische auteurs die in Duitsland beroemd waren geworden of Duitse auteurs die voor de nazi's naar Scandinavië gevlucht waren. Deze invulling was oprechte interesse maar ook een overweging om het voltooien van twee bachelors haalbaar te houden.

Ik zal in de loop van de jaren weleens gedacht hebben dat ik cijfermatig meer aan Duits zou gaan hebben: groter land, meer sprekers, meer handel en meer mogelijkheden. Toch ben ik juist de charme en het nut van kleine vakken in gaan zien. Door een klein vak te gaan studeren maak je je uniek want er zijn in Nederland veel minder mensen die Deens, Noors of Zweeds spreken dan mensen die Duits kunnen!

Nog steeds interesseer ik me voor zowel de Duitse als de Scandinavische gebieden en op het culturele vlak probeer ik nog altijd van beide gebieden op de hoogte blijven. Ik heb tijdens mijn studies wel de volgende sterke voorkeur ontwikkeld: Ik spreek en luister veel liever Zweeds en vind Duits mooi om te schrijven en te lezen!

Naam: Djoeke Wentink

Taal: Noors

Buitenlandse Master: Research Master Linguistics

Waar: Kopenhagen / Amsterdam

Van 2007 tot 2011 heb ik de BA Scandinavistiek gedaan met als hoofdtaal Noors. Ik heb toen voor Noors gekozen omdat ik vooral geïnteresseerd was in Noorwegen en eerder al bezig was geweest met het leren van de taal. Tijdens de BA ben ik niet op uitwisseling geweest, maar heb ik de minor Algemene Taalwetenschappen gedaan met nog wat extra vakken uit die studie ook. Vervolgens ben ik de tweejarige research master Linguistics gaan doen op de UvA omdat mij dat ontzettend leuk leek en ik graag gewoon verder wilde studeren maar dit voor mij niet per se met Scandinavische talen te maken hoefde te hebben. Ergens heb ik nog de ambitie om te promoveren en dat kan ook alleen als je een onderzoeksmaster hebt gedaan. Tijdens de BA ben ik drie keer op zomercursus geweest, een keer in Bergen en twee keer op Askov Højskole in Denemarken omdat ik een klein beetje begon over te lopen naar Deens sinds we Deense taalverwerving hadden gehad. Omdat ik graag nog wel in het buitenland wilde studeren en ik wist dat de beurzen in Denemarken vrij hoog zijn, besloot ik om het eerste jaar van mijn MA in Kopenhagen te doen en daar de 60 ECTS vrije keuze in te vullen. Op de uni in Kopenhagen waren de vakken 15 ECTS, wat betekende dat je maar twee vakken per semester volgde. Dit vond ik zelf heel fijn omdat je eindelijk echt diep op de stof kon ingaan. Van de vier vakken heb ik er drie in het Deens gevolgd, maar mijn opdrachten in het Engels ingeleverd want mijn Deens was geschreven zeker niet goed genoeg, dit was gelukkig geen probleem.

Kopenhagen is een geweldige stad en ik kom er nog steeds ontzettend graag. Voordat ik er ging studeren was ik er een keer geweest maar het is best klein en je leert het zo kennen. De eerste dag heb ik gelijk een fiets gekocht (ik heb ‘m nog!) en ben ik de stad gaan ontdekken. Omdat ik in Østerbro woonde, bij een Nederlands-Deense familie in, moest ik 40 minuten fietsen naar Amager en dat was best pittig als mijn college om 8:15 begon! Gelukkig had ik vrij weinig college, omdat ik nu eenmaal maar twee vakken had. Daarom had ik ook een bijbaantje als babysit van een Nederlands meisje van 11 jaar in Jægersborg 2-3 keer per week na schooltijd (40 minuten fietsen de andere kant op, heuvel op!). Ik heb echt een ontzettend fijne tijd gehad in Kopenhagen, zowel in de stad als op de universiteit waar de docenten mij ontzettend inspireerden en ik hierdoor een beetje clichématig gezegd mijn roeping heb gevonden. Al in het eerste semester maakte ik kennis met kritische discoursanalyse en ik was in die tijd ook veel aan het lezen over genderstudies, hierdoor had ik al voor het einde van het semester het idee voor mijn masterscriptie klaar en kon ik de vakken voor het tweede semester hierop afstemmen en al voorbereidend werk doen.

Uiteindelijk heeft mijn BA Scandinavistiek er eigenlijk dus alleen voor gezorgd dat ik in Kopenhagen kon studeren, maar daar heb ik de BA verder losgelaten en ik houd mij sindsdien niet meer bezig met de Scandinavische talen. Ondanks dat ben ik hartstikke blij dat ik de BA gedaan heb, en ik heb er zeker nog plezier van. Ik moest terug naar Nederland om de MA af te maken en mijn scriptie te schrijven. Met af en toe wat tegenslag is dat gelukkig goed gelukt en is het onderzoek uiteindelijk ook gepubliceerd (A. Bannink & D. Wentink (2015). 'I need to confess something': Coming out on national television. *Discourse & Communication*, 9 (5), 535-558.) Vorig jaar juni heb ik zelfs nog een presentatie mogen geven over het onderzoek op de *Interdisciplinary Conference on Hate speech* op Cyprus. Maar inmiddels werk ik als docent Nederlands op het Christelijk Gymnasium Sorghvliet in Den Haag. Na de master en een jaar werken als huiswerkbegeleider, wilde ik gewoon nog heel graag verder studeren. Om gekwalifi-

-ceerd te zijn voor de educatieve master (waar ik nog een jaartje studiefinanciering voor kreeg...) moest ik eerst een jaar nog alles leren over de Nederlandse literatuurgeschiedenis door vakken uit de BA Neerlandistiek te doen. Vanwege mijn minor en master was ik wel goed genoeg op de hoogte van de domeinen taalkunde en taalbeheersing, maar niet van de literatuur. Ik heb er toen voor gekozen dit in Leiden te doen, omdat ik zelf de trein moest betalen en in Den Haag woon, maar ik heb het daar enorm mijn zin gehad en een superinspirerend jaar gehad. Vervolgens heb ik de educatieve master ook daar gedaan met een stage op het Sorghvliet waar ik vervolgens mocht blijven werken en zelfs inmiddels een vast contract in de wacht heb gesleept. Nu is docent zijn niet mijn eindpunt maar zou ik dit nog heel graag in de toekomst combineren met een promotieonderzoek, voorlopig ben ik erg tevreden met waar ik zit.

Ik zou niet per se aanraden je master in Scandinavië te doen, maar wel om rond te kijken bij andere universiteiten in binnen- en buitenland omdat niet elke universiteit alles aanbiedt, maar ze allemaal zo hun eigen specialisaties hebben binnen hun studies. Als je mij in 2007 had gezegd dat de 10 jaar erna er zo hadden uitgezien, had ik je voor gek verklaard, maar ik ben erg blij met wat er allemaal op mijn kronkelende pad is gekomen en de BA Scandinavistiek is daarvan het begin geweest dus daar ben ik eeuwig dankbaar voor.

Naam: Harmke Boonstra

Taal: Zweeds

Buitenlandse Master: Skandinavistik

Waar: Uppsala

Tussen 2015 en 2017 heb ik Scandinavistiek gestudeerd aan de UvA met als hoofdvak Zweeds. In het laatste jaar van die bachelor ben ik rond gaan kijken naar een master. Daarbij was ik specifiek op zoek naar een master waarbij veel aandacht zou zijn voor de Zweedse geschiedenis en historische taal- en letterkunde. In Nederland bleken de mogelijkheden daarvoor helaas beperkt en daarom ben ik gaan kijken naar een opleiding in het buitenland. Bovendien was ik in mijn bachelor niet naar het buitenland geweest en wilde ik voor mijn Zweeds toch een tijdje in Zweden wonen en studeren.

Na wat rond gekeken te hebben op de sites van enkele universiteiten kwam ik uit bij de masteropleiding *Skandinavistik* aan de universiteit in Uppsala. Een groot voordeel van deze opleiding is dat je zelf een groot deel van je studieprogramma kunt samenstellen. De opleiding biedt zelf niet heel veel vakken aan en in de praktijk volg je dus vooral vakken bij de masteropleidingen Zweeds en literatuurwetenschap. Al deze vakken worden in het Zweeds aangeboden, maar de literatuur is ook vaak in het Noors of Deens. De colleges zijn voor ons in het algemeen heel goed te volgen, juist omdat we ook geleerd hebben Noors en Deens te lezen. Zeker ten opzichte van de meeste andere internationale studenten is dat een groot voordeel. Hoewel de colleges zeker goed te volgen zijn, moest ik toch even wennen aan het studeren in Zweden omdat er best grote verschillen met Nederland zijn. Zo wordt er tijdens de colleges veel in groepjes gewerkt en is het soms zelfs mogelijk om gezamenlijk een tentamen te maken. En hoewel er maar weinig college uren zijn (vaak slechts drie uur per week) wordt wel van je verwacht dat je gezamenlijk met je studiegenoten de lesstof voorbereidt. Dat er zo'n nadruk wordt gelegd op samenwerken had ik niet verwacht van een masteropleiding.

Al met al kijk ik zeker met plezier terug op mijn verblijf in Uppsala. Een belangrijke factor was daarbij ook de stad zelf. Uppsala is één van de mooiste steden van Zweden en bovendien een echte studentenstad waar altijd wel wat te beleven is. Een absolute aanrader – ook als je er niet gaat studeren!

Naam: Daan Hovens

Taal: Zweeds

Buitenlandse Master: Euroculture

Waar: Uppsala / Göttingen

Van 2006 tot 2010 heb ik Scandinavistiek (richting: Zweeds) gestudeerd aan de Rijksuniversiteit Groningen. Het laatste jaar van deze bacheloropleiding heb ik als Erasmus-student aan de Universiteit van Uppsala doorgebracht. Mijn buitenlandverblijf beviel zó goed, dat ik graag een internationale master wilde doen. Zodoende kwam ik uit bij het Erasmus Mundus-masterprogramma Euroculture. Dit sloot bovendien mooi aan bij mijn interesse in de politieke actualiteit.

Euroculture is een zogenaamd "double degree"-programma. Dit betekent dat ik deze opleiding aan twee verschillende universiteiten heb gestudeerd: Uppsala en Göttingen (in Duitsland). Van beide universiteiten heb ik een masterdiploma ontvangen. Tijdens mijn bachelor-jaar in Uppsala waren al mijn vakken in het Zweeds. Ook heb ik mijn bachelor scriptie in het Zweeds geschreven. Vanwege het internationale karakter van mijn masteropleiding, waren de mastervakken die ik in Uppsala volgde echter in het Engels.

Na afronding van mijn masteropleiding was ik niet heel bewust bezig met waar ik precies wilde wonen. Het belangrijkste voor mij was om interessant werk te vinden. Mijn ervaringen van de voorgaande jaren gaven mij bovendien het idee dat ik in veel landen wel zou kunnen settelen. In eerste instantie kwam ik in Brussel terecht, waar ik een aantal maanden als “trainee” heb gewerkt voor het wetenschappelijk bureau van de Europese Groenen. Dit sloot vrij goed aan bij de masteropleiding die ik gevolgd had. De voertaal op het werk was Engels.

Na afloop van mijn traineeship in Brussel besloot ik dat ik graag zou willen promoveren. Zodoende ging mijn aandacht opnieuw uit naar Zweden. Immers, Zweden is (naast Nederland) een van de weinige landen in de wereld waar promovendi als werknemers behandeld worden (met een salaris en werknemersrechten e.d.). Tussen mijn besluit om te gaan promoveren, en de daadwerkelijke start van mijn huidige promotieonderzoek, zat uiteindelijk zo'n vijf jaar. Dit kwam vooral doordat ik lange tijd niet precies wist waarnaar ik eigenlijk onderzoek wilde doen. Hierdoor waren mijn sollicitaties niet altijd goed doordacht. In die tussentijd volgde ik nog een tweede masteropleiding: journalistiek. Na afronding daarvan heb ik zelfs nog zo’n anderhalf jaar in de mediawereld gewerkt. Dit beviel heel goed, ook al biedt de mediawereld niet veel vastigheid (ze werken er veel met tijdelijke contracten en freelancers).

Sinds januari 2017 ben ik bezig met mijn langgewenste baan als promovendus. Ik doe dit aan de Universiteit van Maastricht, omdat hier de juiste vacature op het juiste moment voorbijkwam. Grappig detail is dat ik na al mijn internationale omzwervingen nu ineens heel dichtbij mijn oorspronkelijke “Heimat” woon en werk. Toch heb ik Scandinavië niet uit het oog verloren. Zo kent mijn onderzoeksproject (dat gaat over meertalige werkvloeren in grensregio’s) een soort “externe adviseur” van de Universiteit van Stockholm. Verder ben ik inmiddels al twee keer op een winterschool voor promovendi aan de Universiteit van Kopenhagen geweest. Het wetenschappelijk onderzoek in Scandinavië staat internationaal goed bekend, en de arbeidsvoorwaarden zijn er zoals gezegd relatief goed. Wie weet ga ik na afronding van mijn promotieonderzoek nog eens een postdoc in Scandinavië doen. De interesse om erheen te gaan bestaat in ieder geval nog altijd.

Naam: Kyra Kleinstapel

Taal: Zweeds

Buitenlandse Master: Viking and Medieval Norse Studies

Waar: Reykjavík / Oslo

In 2013 begon ik aan de bachelor Scandinavische Talen & Culturen in Amsterdam. Eén van de belangrijkste redenen voor deze keuze was mijn interesse in Scandinavische folklore en voorchristelijke mythologie. De vakken Oud-Noords over de 'taal en literatuur van de Vikingen' vond ik dan ook erg leuk, zowel het leren van de oude taal in de context van de andere Germaanse talen, als het inkijkje dat we kregen in de oudere cultuur door het bestuderen van die taal, de literatuur en de achterliggende geschiedenis.

Ik wilde graag meer weten over de Oud-Noordse cultuur en hoorde over de master "Viking and Medieval Norse Studies" – een tweejarig Engelstalig programma in IJsland en een ander Scandinavisch land. Voor zover ik weet is dit het enige internationale masterprogramma met een volle focus op Scandinavië in de middeleeuwen. De studie biedt een interdisciplinaire benadering van het onderwerp, en geeft dus veel vrijheid in een verder vrij gespecificeerd onderwerp. Taal, literatuur en archeologie zijn goed vertegenwoordigd in IJsland en een focus op bijvoorbeeld geschiedenis, folklore, religie en manuscripten is ook mogelijk. De toelating, waarvoor gesolliciteerd moet worden, vereist niet veel voorkennis maar wel enige achtergrond in middeleeuwse studies. In mijn ervaring is voorkennis van de taal en algemene grammatica echter ook geen luxe.

In eerste instantie twijfelde ik nog veel over of ik deze stap wilde nemen omdat ik het idee van twee jaar in het buitenland zijn, weg van alles, wel moeilijk vond. Aan de andere kant maakt de buitenlandervaring de studie ook specialer, natuurlijk helemaal omdat die in Scandinavië zelf plaatsvindt. Uiteindelijk heb ik toch voor het avontuur gekozen en ben in augustus 2017 naar Reykjavík verhuisd, en ik heb er geen spijt van. Er zijn bovendien genoeg mogelijkheden om terug naar Nederland te gaan, in de zomermaanden bijvoorbeeld. Ik ben niet van plan in het buitenland te blijven maar je weet natuurlijk nooit hoe het loopt.

Gedurende het eerste jaar volg je Oud-IJslands en in het eerste semester ook een vak over de literatuur en een historisch vak. Daarnaast vul je de master met keuzevakken. De focus ligt grotendeels op West-Noords, wat begrijpelijk is aangezien het gros van de geschreven bronnen uit IJsland komt en een deel uit Noorwegen – toch zou naar mijn mening het Oosten van Scandinavië wat meer aan bod mogen komen. Verbreding of verdieping is mogelijk in het tweede jaar; in het derde semester gaan alle studenten naar één van de samenwerkende universiteiten (Århus, Kopenhagen of Oslo). Het laatste semester is gereserveerd voor het schrijven van de masterscriptie, dit kan in Oslo of in Reykjavík. Voor studenten die liever in IJsland blijven is de master "Medieval Icelandic Studies" ook een optie – dit is in feite hetzelfde programma maar je schrijft na het eerste jaar direct je scriptie en blijft in IJsland. Beide masters bereiden de studenten voor op een academische carrière. Uiteraard kan je er ook voor kiezen iets anders te gaan doen naderhand.

Inmiddels zit voor mij het eerste jaar er bijna op. Leven in IJsland is me wel bevallen. Ondanks dat ik wel duidelijk merk dat ik op een groot eiland ben en er buiten Reykjavík niet heel veel is, is de stad toch heel levendig en een wereldje op zich. Het leven hier is inderdaad wel duur en woonruimte is niet heel makkelijk te vinden – maar uiteindelijk lukt het allemaal wel, en zoals de IJslanders zeggen: *þettareddast*, het komt wel goed. Ik heb veel geleerd hier, zowel sociaal als academisch. De universiteit van IJsland is een geschikte locatie op het gebied van Oud-Noords; naast de verzameling manuscripten is er veel expertise en zijn er wat goede professoren. Gedurende -

- het jaar komen ook vooraanstaande academici uit andere landen op bezoek om lezingen te geven. De groep studenten bestaat uit een verscheidenheid aan nationaliteiten, al komt het merendeel van mijn jaar uit de Verenigde Staten. Naast mijn studie werk ik hier in een café en zing ik in het universiteitskoor (wat ontzettend leuk is). Hierdoor heb ik ook een klein beetje modern IJslands kunnen leren. Na de zomer ga ik naar Oslo en blijf daar in het tweede jaar. Ik kijk ernaar uit om vanuit een nieuwe context verder te gaan met mijn studie, want ik word nog altijd blij van bezig zijn met Scandinavië. Als iemand interesse heeft in deze master en meer wil weten, vragen zijn altijd welkom!

Naam: Anaïs Vandesompele

Taal: Noors

Buitenlandse Master: Meertalige Professionele Communicatie

Waar: Antwerpen

Volgens sommigen uit mijn omgeving stond ik in het academiejaar 2012-2013 klaar om 'ver weg' te trekken, zo ver dat ik zelfs de grenzen moest oversteken richting Amsterdam. Ik was vastbesloten en zou Noors gaan studeren aan de UvA omdat zowel de taal als het land mij intrigeerde. Als ik daarvoor België moest verlaten, was dat maar zo. Drie jaar later studeerde ik af en verschillende mogelijkheden en pistes doken op: Blijf ik in Nederland studeren? Ga ik werk zoeken? Keer ik terug naar België? Vertrek ik gewoon richting Noorwegen en studeer ik daar verder? Op al die vragen zocht ik een antwoord om uiteindelijk de knoop te kunnen doorhakken. Al gauw bleek dat ik te laat was om me in te schrijven als EU-burger aan de universiteit van Oslo, waardoor die optie geschrapt werd. In Nederland vond ik niet direct iets dat me aansprak en hoe je het ook draait of keert, als de opleiding in België bestond, kon ik ze beter ginds volgen.

Na wikken en wegen besloot ik uiteindelijk terug te keren naar België om daar de verkorte bachelor "Lerarenopleiding Secundair Onderwijs Frans en Latijn" te volgen. Als alles goed zou gaan, kon ik dan 2,5 jaar later in het onderwijs stappen. Alleen bleef het knagen om een master te doen. Uiteindelijk heb ik de kans dan ook gegrepen. Intussen combineer ik de bachelor met de master "Meertalige Professionele Communicatie" in Antwerpen. In deze opleiding worden vakken rond communicatie in het Nederlands en in mijn geval ook in het Frans gecombineerd met meer economisch gerichte vakken binnen de bedrijfscontext. Via deze weg hoop ik de connectie te kunnen maken tussen alle opleidingen. Op een of andere manier kunnen ze, ondanks de verscheidenheid, vast en zeker een eenheid vormen.

Naam: Robin Van de Walle

Taal: Noors

Buitenlandse Master: Litteraturformidling

Waar: Oslo

Ik studeerde Scandinavistiek aan de UvA van 2012 tot 2015, en koos voor de richting Noors. Zoals dat zo vaak gaat met interesses en "passies", ben ik er nooit precies achter gekomen waarom deze specifieke kleine taal mij zo naar zich toe trok. Naargelang mijn humeur geef ik ofwel de schuld aan Knut Hamsun, wiens roman *Mysteriën* (1892) ik las toen ik vijftien was, of aan de Noorse volksmuziek, die met zijn hardangerviolen, *langeleik* en eeuwenoude *viser* me jarenlang in de ban heeft gehouden. Sindsdien ben ik erachter gekomen dat Knut Hamsun eigenlijk een nazi was (slik), en dat de meeste Noren denken dat hun volksmuziek net datgene is dat de buitenlanders nog enigszins weg houdt. Dus mijn redenen om Noors te studeren waren eerder twijfelachtig, bedenk ik me nu. Maar ik deed het toch, verhuisde van België naar Amsterdam, en begon eraan.

Het laatste jaar van mijn bachelor bracht ik door op Erasmus aan de Universiteit van Oslo. Toen ik klaar was met de bachelorstudie, had ik geen idee wat ik wou doen, maar ik wist één ding zeker: ik wou in Oslo blijven. Oslo mag misschien het lelijke eendje van de Scandinavische hoofdsteden zijn, maar ik voelde me er meteen thuis. Ik besloot om een jaar te werken. Ik vond een baantje in een boekenwinkel, werkte een paar maanden bij de openbare bibliotheek, en vond tenslotte een voltijdbaan op het kantoor van Hostelling International.

Na dit tussenjaar vond ik eindelijk een masteropleiding die bij me paste, aan de Universiteit van Oslo. Ze heet *Litteraturformidling* in het Noors (*Literary mediation* in het Engels) en is eigenlijk een soort van toegepaste literatuurwetenschap. De master biedt verdieping in de Scandinavische en de wereldliteratuur, en gaat tevens over hoe de uitgeverswereld in elkaar zit. Ik was vooral toegetrokken tot dat praktische aspect: ik leerde achter de schermen te kijken van de literaire wereld. Tijdens de studie kon ik ook stage lopen bij uitgeverij *Oktober* in Oslo – de uitgever van onder meer Karl Ove Knausgård, Per Petterson en Dag Solstad.

Wat anders is dan toen ik nog op Erasmus was, is dat ik nu continu moet werken naast mijn studies om het hoofd boven water te houden. Want Noorwegen is een duur land. Zo heb ik een tijdje Noorse les gegeven aan vluchtelingen uit Syrië, en werk ik tegenwoordig bij Hostelling International, en ook wat freelance voor uitgeverij *Oktober*. Hoewel het vaak hectisch is met al dat noodgedwongen jobhoppen naast de masteropleiding, is het ook heel nuttig en leerzaam. Je leert de Noren op een heel andere manier kennen, als je met ze staat te discussiëren aan het koffieapparaat over wat het beste seizoen van *SKAM* was.

For the record: het derde seizoen, uiteraard.

Naam: Paulette van der Voet

Taal: Zweeds

Buitenlandse Master: Indigenous Studies

Waar: Tromsø

Vanaf september 2012 tot en met de zomer van 2015 heb ik Scandinavistiek gestudeerd met als hoofdtaal Zweeds. Mijn keuze voor Zweeds was snel gemaakt, ik was al vaak in Zweden geweest en hield ook veel van Zweedse literatuur. Inmiddels studeer ik Indigenous Studies aan de universiteit van Tromsø in het noorden van Noorwegen.

Als student Zweeds ben ik met een omweggetje in Noorwegen terecht gekomen. Direct na mijn bachelor heb ik de master Multilingualism gedaan in Groningen. Tijdens deze master heb ik stagegelopen bij de universiteit van Tromsø, en uiteindelijk mijn scriptie geschreven over het Samisch in Noorwegen en Zweden. Tijdens mijn stage kreeg ik niet alleen meer interesse voor het Samisch, maar kwam ik ook in aanraking met mijn huidige master. Toen ik besloot om een tweede master te gaan doen en ik heel graag terug wilde naar Tromsø, was dit dan ook een logische keuze.

Indigenous Studies is een Engelstalige master met veel internationale studenten. De master hoort bij het Centre for Sami Studies, maar gaat over inheemse bevolkingsgroepen over de hele wereld. Dit maakt niet dat mijn kennis van de Scandinavische talen nutteloos is. Mijn scriptie gaat bijvoorbeeld over Samisch taalbeleid voor scholen in Noorwegen. Niet alleen de beleidsdocumenten zijn in het Noors, maar ook veel ander onderzoek over dit onderwerp is geschreven in het Noors of Zweeds. Verder huur ik een kamer in huis bij een Samisch-Zweeds gezin en ik had hier ook niet kunnen wonen als ik geen Scandinavische taal had gesproken.

Voordat ik begon met mijn master, wist ik dat ik heel graag voor een tijdje terug naar Scandinavië wilde. Inmiddels is het eerste jaar bijna afgelopen en weet ik heel zeker dat ik na mijn master ook hier wil blijven. Het grote verschil met mijn Erasmus-uitwisseling is dat ik weet dat ik hier niet voor een paar maanden zit en dan weer weg ga. Ik heb nu dus niet het gevoel dat ik alles in een paar maanden moet proppen en ik merk ook dat ik meer vrienden heb die hier ook voor een langere tijd zitten. Hierdoor krijg je veel meer mee van het land en van de cultuur.

Kortom, hoewel mijn master niet direct iets met Scandinavistiek te maken heeft, zijn veel dingen wel veel makkelijker geweest doordat ik al kennis had over het land en de taal. Niet alleen binnen mijn master, maar zeer zeker ook daarbuiten.

Naam: Helen van der Reijden

Taal: Deens

Stage: Bureauredactie

Waar: Kosmos Uitgevers

In 2014 ben ik begonnen met Scandinavistiek, met als hoofdtaal Deens. Ik vond de keuze tussen Zweeds en Deens lastig, maar ik koos uiteindelijk voor Deens omdat ik die taal toch net iets mooier vind. Toen ik begon, wist ik al vrij zeker dat ik een stage binnen mijn bachelor wilde doen, omdat dit me een goede voorbereiding leek op de master Redacteur/editor die ik voor ogen had, en nu ook doe. Ik wilde graag stage lopen bij een uitgeverij, dus ik hield zowel de stagevacaturesite van de UvA in de gaten als de websites van verschillende uitgeverijen. Uiteindelijk heb ik bij drie uitgeverijen gesolliciteerd en bij de CPNB, wat zich ook volledig met boeken bezighoudt. Omdat ik uiteindelijk kon kiezen waar ik stage wilde lopen, koos ik voor Kosmos Uitgevers in Utrecht. Ik wilde namelijk het liefst bij een uitgeverij stage lopen en hun fonds sprak me erg aan.

Van februari tot en met juni 2017 heb ik daar stage gelopen op de afdeling bureauredactie. Mijn werkzaamheden waren divers. Zo moest ik drukproeven controleren, teksten redigeren, beeldrechten regelen, contact onderhouden met vormgevers en plotters nalezen. Dat zijn boeken die bijna naar de drukker worden gestuurd. Die moeten nog één keer gecheckt worden op zowel taalfouten als vormgevingsfouten. Ook heb ik aanbiedingsteksten geschreven voor boeken die bijna zouden verschijnen en in aanbiedingsfolders moesten worden aangeprezen. Samenvattend heb ik bijna alle werkzaamheden verricht waar je als redacteur bij een uitgeverij mee te maken krijgt. De stage vond ik heel leuk en leerzaam, ik voelde me echt onderdeel van een team dat mooie, kwalitatief goede boeken wil uitgeven.

Ook was de stage dus een goede voorbereiding op de master Redacteur/editor. Voor deze master is strenge selectie, van de ongeveer 60 aanmeldingen worden er 20 aangenomen. Ik wilde zowel een goed cv hebben als ervaring, ik denk dat de stage dus zeker geholpen heeft bij mijn toelating. Daarnaast is de stage ook een goede voorbereiding op het werk dat ik wil gaan doen. Bij de stage heb ik van alles geleerd wat ik niet had geleerd als ik gewoon vakken aan de universiteit had gevolgd. Ik heb wel eerder een vak over de uitgeverijenwereld gevolgd, maar alles in de praktijk ervaren is toch heel anders. Stage lopen binnen je bachelor is dus iets wat ik iedereen zou aanraden, zo kom je er nog beter achter wat wel en niet bij je past en kun je vervolgens je vakkenkeuze of masterkeuze daar weer op aanpassen.

“Ik voelde me echt onderdeel van een team dat mooie, kwalitatief goede boeken wil uitgeven”

Naam: Anke Mollema

Taal: Zweeds

Stage: Redactieassistent

Waar: Uitgeverij Prometheus

Stockholm, 14 mei 2018

"Scandinavische talen..., heb je dan Knut Hamsun ook gelezen? Hoe spreek je die u's eigenlijk uit in het Noors?" Dan, wijzend naar de bovenste plank van een grote boekenkast: "En Jan Guillou?"

Flarden van mijn sollicitatiegesprek bij Uitgeverij Prometheus in 2015. Op het lezen van een Zweedstalig manuscript na en het versturen van een enkele in het Zweeds getypte mail was de link tussen het redactiewerk en specifiek *Scandinavische* talen uiteindelijk niet heel sterk tijdens mijn stageperiode, maar desondanks hebben die vier maanden aan de Herengracht me veel gebracht. Andersom denk ik ook dat een talenstudie nuttig is als je bij een uitgeverij wilt werken, waarover hieronder meer.

In september 2011 begon ik aan mijn bachelor Zweeds en in 2014 rondde ik mijn scriptie af. Tijdens het collegejaar 2014-2015 daarop volgde ik het eerste semester keuzevakken richting Nederlandse taalkunde; gedurende het tweede liep ik stage bij Prometheus. Vlak daarna verhuisde ik naar Stockholm voor een tweejarige master tweetaligheid. Over twee weken verdedig ik mijn masterscriptie hier!

Die keuzevakken Nederlands, waar ik overigens ook heel veel aan gehad heb, vormden een soort van schakelprogramma voor een master die ik uiteindelijk niet ben gaan doen omdat ik toch heel graag in Zweden wilde studeren. Hoe dan ook, ik had een gat tussen die halfjarige premaster en het begin van het volgende studiejaar. Die ruimte wilde ik graag vullen met enigszins studiegerelateerd werk om praktische ervaring op te kunnen doen naast die oh zo theoretische studie.

Ik wilde het liefst een stage lopen die met taal te maken had, het allerliefst iets met Scandinavische talen of op het gebied van tweetaligheid. Maar het belangrijkste vond ik om een tijdje mee te lopen op een "echte" werkplek – afgezien van een paar bijbaantjes had ik tot dan toe vooral met mijn neus in de boeken gezeten. Hoewel ik altijd meer van de taalkunde dan van de letterkunde was, reageerde ik dus wel op de vacature voor redactieassistent van uitgeverij Prometheus. Ik ben namelijk wel altijd een boekenwurm geweest en voldeed verder aan de eisen, dus waarom niet? Spannend vond ik het wel.

Na dat gesprek over Hamsun en Guillou, mijn lievelingsboek van Helle Helle en de *Honderdjarige man die uit het raam klom en verdween* werd ik aangenomen. Een paar weken later mocht ik in gezelschap van een andere redactiestagiaire tweeëndertig uur per week manuscripten lezen, beoordelen en redigeren, flapteksten en folderteksten schrijven, rechten aanvragen voor bloemlezingen, boeken versturen met de post, afspraken regelen voor de bookfair in Londen, meedenken over projecten van een van de redacteuren en natuurlijk veel mails beantwoorden. Op dinsdagen zat ik een halfuur bij de receptie. Een mix van boekgerelateerde dingen en meer administratieve taken dus.

Zoals ik al zei had ik niet eerder op een kantoor gewerkt, laat staan bij een uitgeverij; daarom was vrijwel alles nieuw. Hoewel ik van alles geleerd heb over het boekenvak, hebben de belangrijkste dingen die ik opgestoken heb niet per se te maken met literatuur, schrijven en redigeren. Ten eerste heb ik veel gehad aan het werken op kantoor op zich: de communicatie met collega's en het indelen van mijn werktijd. Als student-

kun je dagenlang nadenken over hoe je een bepaalde passage in een essay zal formuleren, om vervolgens midden in de nacht nog iets proberen op papier te krijgen. Nu moest die ene foldertekst gewoon op een en dezelfde dag nog af.

Ten tweede heeft dit baantje me op verschillende vlakken wat vertrouwen meegegeven. Al vanaf het begin van mijn stage keek ik huiverig naar dat apparaat naast mijn computer wanneer het geluid begon te maken. Als het maar niet voor mij was. Maar waar ik me normaal in allerlei bochten wrong om te kunnen voorkomen dat ik een telefoontje moest plegen, was het nu toch echt nodig om die en die mevrouw op te bellen. In het Engels. Terwijl er vier mensen mee konden luisteren. Ja, misschien heb ik echt een paar angsten overwonnen tijdens die vier maanden. Ik heb ook geleerd om duidelijk mijn mening te geven. In het begin van mijn stage probeerde ik in alle teksten die ik moest beoordelen iets goeds te zien. Later werd me duidelijk dat als ik iets niet goed vond ik dat gewoon moest zeggen. Verder werd mijn omslagtekst voor een nieuwe vertaling niet eens zo heel veel geredigeerd voordat het op het boek terechtkwam. Of ik kreeg zomaar een compliment voor mijn scherpe blik nadat ik mijn oog over een kort fictieverhaal had laten gaan. Ik denk trouwens dat een talenbachelor daar aan heeft bijgedragen: door veel artikelen en boeken te lezen en zelf te schrijven leer je om kritisch naar teksten te kunnen kijken.

“Ja, misschien heb ik echt een paar angsten overwonnen tijdens die vier maanden”

Ik vond het soms ook wel lastig hoor – heel boze meneer aan de telefoon, te veel moeten schrijven zonder inspiratie op een vermoeide dag. Maar al met al, ook al waren het maar vier maanden, ze hebben me wel laten inzien dat je ook met een theoretische opleiding op een professionele werkplek mee kan draaien.

Hier in Stockholm heb ik een tijdje als *modersmålslärare* Nederlandse les gegeven aan basisschoolleerlingen. Dat baantje was vooral interessant om vanuit een tweedetaalperspectief te kunnen zien hoe kinderen in Zweden Nederlands praten en schrijven. Ik had er wel Zweeds voor nodig, dus zonder mijn bachelor was ik daar waarschijnlijk niet zo snel terechtgekomen. Nu werk ik parttime als *amanuens* op de afdeling Nederlands van de universiteit van Stockholm, een soort van hulpleraar die ook administratie doet. Hoewel ze me daar misschien ook wel hadden aangenomen zonder mijn Prometheuservaring, merk ik wel die stage mij verschillende kantoorhandigheden meegegeven heeft. Bovendien heb ik baat gehad bij zowel mijn studie Zweeds als die vakken Nederlandse taalkunde: Nederlandse grammatica uitleggen via het Zweeds is veel makkelijker als je beide taalsystemen kent.

Ik weet niet nog hoe mijn verdere werkleven eruit zal zien, maar ik kan wel stellen dat de stage bij Prometheus me op weg heeft geholpen. Ik kan me ook voorstellen dat wanneer je wel een bepaald beroep voor ogen hebt het netwerk dat je opbouwt tijdens je stage van groot belang kan zijn – mij is bijvoorbeeld na mijn stage nog wel eens gevraagd om Zweedstalige manuscripten te lezen om te beoordelen of ze geschikt zouden zijn voor de Nederlandse markt. Dus ook daarom, ga stagelopen als je de mogelijkheid hebt!

Wie: Rozemarijn Vervoort

Taal: Noors

Onderzoeksrichting: culturele identiteit in romans

Waar: Gent

Wanneer heb je Scandinavistiek gestudeerd, welke taal heb je toen gekozen en waarom?

Ik begon met de bachelor Scandinavistiek in 2007 en koos als hoofdtaal Noors. Ik had geen voorkennis van de Scandinavische talen en was zelfs nog nooit in een van de Scandinavische landen geweest. Ik heb toen eigenlijk op gehoor gekozen; ik vond Noors het mooist klinken. Ik koos Scandinavistiek omdat ik het een bijkomend voordeel vond dat naast de hoofdtaal de andere twee talen ook ruimschoots aan bod kwamen.

Welke master heb je gestudeerd? En waarom deze?

Na mijn bachelor heb ik de onderzoeksmaster Literary Studies gedaan, ook aan de UvA. Deze master is vrij in te delen naar eigen interessegebied, dus ik heb de vrije ruimte binnen de master opgevuld met Scandinavische literatuur. Een research master dient als voorbereiding op een mogelijk promotieonderzoek en duurt twee jaar.

Hoe ben je op de Universiteit Gent terecht gekomen?

Het fijne aan het vakgebied Scandinavistiek is dat veel mensen elkaar kennen. Door goede contacten tussen Gent en Amsterdam, kwam ik tijdens mijn master te weten dat er een promotieplek beschikbaar zou komen in het daaropvolgende najaar. Ik ben toen op gesprek geweest en zo is het balletje gaan rollen.

Heb je altijd al willen promoveren?

Tijdens mijn bachelor had ik nog geen duidelijk beeld van wat ik daarna zou willen doen, maar ik heb me wel georiënteerd. Ik heb stage gelopen en freelance werk gedaan, en hoewel ik dat interessant en leuk vond, miste ik de mogelijkheid om dieper de literatuur in te gaan. Een onderzoeksmaster leek daarom een goede keus. Daaruit ontwikkelde ik het idee dat ik wilde gaan promoveren. Een onderzoeksmaster is ingericht als voorbereiding op een promotieonderzoek, en hoewel ik dat graag wilde doen was ik me ook erg bewust van het feit dat het lastig is om een promotieplek te vinden. Uiteindelijk was de timing perfect en viel alles op zijn plek.

Kan je iets meer vertellen over je huidig onderzoek?

In mijn onderzoek kijk ik naar culturele identiteit in vijf hedendaagse romans. De romans in mijn corpus kunnen over het hele Noorden gepositioneerd worden: twee gaan over Groenland en zijn geschreven in het Deens, twee gaan over het noorden van Noorwegen en Sápmi, en de laatste roman speelt zich af in het Noord-Zweedse Tornedalen. Hierbij hoop ik inzicht te krijgen in hoe deze romans identificatieproces-

-sen presenteren die zich afspelen op zowel individueel als gemeenschappelijk niveau, met speciale aandacht voor de implicaties die dit heeft voor het begrip identiteit binnen Scandinavische literatuur als literair veld en op globaal niveau.
Thematische onderwerpen waarin ik specifiek geïnteresseerd ben zijn de problematisering van majoriteit/minoriteit-dynamieken, generatieverschillen en -conflicten, machtsverhoudingen en geweld, en de rol van het lichaam in identificatieprocessen.

Waarom ben je onderzoek daarnaar gaan doen?
Het is een onderwerp dat me op theoretisch niveau aanspreekt omdat het voortdurend in ontwikkeling is, maar ook omdat er altijd een actueel debat in de publieke sfeer aan verbonden is. Ik vind het fascinerend om te zien welke plaats literatuur in dit debat inneemt en hoe binnen literatuur aan het begrip identiteit vorm gegeven wordt.

Welke tip zou je onze studenten willen meegeven als ze ook willen promoveren?
Houd je ogen en oren goed open, laat aan je professoren merken dat je interesse hebt om te promoveren. Blijf nieuwsgierig, en schrijf ideeën die je hebt op zodat je die eventueel later kunt uitwerken tot een onderzoeksvoorstel. Probeer een onderzoeksonderwerp te vinden dat relevant is, maar waar je ook daadwerkelijk in geïnteresseerd bent en waarmee je jezelf de komende vier jaar ziet werken. Het is een goed idee om tijdens je master al eens naar een conferentie te gaan (als student kun je vaak gratis deelnemen als toeschouwer; informeer hierover bij je docent) en te kijken hoe dat eraan toe gaat. Hierdoor krijg je een beter idee van waar mensen mee bezig zijn, en leer je mensen kennen die je verder kunnen helpen of als inspiratie of motivatie kunnen dienen voor je eigen onderzoek. Ook is het handig om op de hoogte te blijven van dingen die georganiseerd worden door de onderzoeksscholen (bijvoorbeeld Onderzoekschool Literatuurwetenschap (OSL)). Verder is het ook slim om eens te gaan praten met mensen die al gepromoveerd zijn, of die er nog mee bezig zijn. Hierdoor krijg je een beter idee van wat het inhoudt en vaak hebben ze goede tips.

Heb je veel gehad aan je bachelor Scandinavistiek of welk vak was cruciaal voor jouw onderzoek?
Ik vond de bachelor Scandinavistiek ontzettend inspirerend; de mogelijkheden die de bachelor bood waren erg breed (zomercursus in Bergen, Erasmusverblijf in het buitenland, vertaalworkshops). Ik heb gemerkt dat de Scandinavische invalshoek die van de studenten verwacht wordt heel erg nuttig is. Ik vind het interessant om boven de nationale grenzen uit te stijgen en naar het Scandinavische veld als geheel te kijken, en dit is ook wat ik nu in mijn onderzoek probeer te doen.
Mijn favoriete vakken waren altijd de literatuurvakken, omdat ik daarin zowel mijn verkregen taalvaardigheid kon toepassen als ook een specifieke Noorse, Zweedse of Deense belevingswereld ervaren. Voor mij was literatuur de perfecte manier om historische gebeurtenissen in een context te plaatsen en een indruk van een bepaald tijdsbeeld te krijgen. Verder is het een snelle manier om culturele verwijzingen en gebruiken op te pikken.

Wie: Edith Koenders

Taal: Deens

Functie: Vertaalster

www.noordseliteratuur.nl/vertalers/koenders

Alles wat je moet weten over (literair) vertalen

Door Roos Kamies & Helen van der Reijden

Het beroep vertaler is een van de voor de hand liggende keuzes na een taalstudie. Maar hoe zit dat beroep nu echt in elkaar? Om daarachter te komen reisden we af naar Groningen, voor een interview met Edith Koenders. Zij studeerde van 1986 tot 1990 Scandinavische talen aan de Rijksuniversiteit Groningen en is nu een bekende vertaalster van voornamelijk Deense boeken.

Scandinavistiek was niet Ediths eerste studie; eerst deed ze namelijk een HBO-opleiding facility management en een koksopleiding. Toen ze 24 was, begon ze met Scandinavistiek. In eerste instantie wilde ze eigenlijk voor Zweeds kiezen als hoofdvaktaal, omdat ze dat kende van onder andere Pippi Langkous. Maar ze liet zich door Henk van der Liet overhalen om Deens te doen, want hij had maar één student. Al gauw ontdekte Edith dat Denemarken inderdaad qua land en sfeer beter bij haar paste. Ze heeft nooit spijt gehad van die keuze. Ze zou het waarschijnlijk nog steeds kiezen, omdat het haar een goede baan heeft opgeleverd waar ze haar passie voor de taal in kwijt kan.

Ze had niet echt een plan toen ze begon met de studie, maar vertalen kwam al snel naar boven als haar favoriete vak. Hier wilde ze graag mee verder, en dat is dus ook gelukt. Haar passie voor vertalen komt voort uit haar passie voor taal. Met dit werk kan ze de hele dag bezig zijn met taal en een zo mooi mogelijke tekst afleveren. Dit wist ze al tijdens haar studie: ze deed de afstudeerrichting Vertalen en vakken Algemene Vertaalwetenschap. Haar scriptie stond ook helemaal in het teken van vertalingen.

Momenteel vertaalt ze een Noors boek van Jon Fosse, waarbij vooral de stijl op de voorgrond treedt. Het gaat namelijk over een man die langzaam gek wordt, dus de zinnen zijn niet allemaal even logisch en herhalen zich bovendien vaak. Bij andere boeken heeft ze samengewerkt met andere vertalers. ''Als je met z'n tweeën vertaalt, moet je goede afspraken maken over stilistische keuzes en zorgen dat de vertaalde stukken goed op elkaar aansluiten zodat het als een geheel leest. Dit geldt vooral bij literaire romans, waar de stijl en toon vaak een grote rol spelen. Daarom duurt een duo-project soms niet eens zo heel veel korter dan wanneer je het alleen vertaalt!''

Een favoriete auteur heeft Edith niet, maar de stijl van Dorthe Nors spreekt haar erg aan. “Zij laat dingen open en geeft een goede psychologie van haar personages.” Daarnaast vindt ze dat Christina Hesselholdt echt moet worden vertaald naar het Nederlands. Ze heeft het weleens voorgelegd aan uitgeverijen, maar die hebben er vooralsnog niet voor gekozen haar boeken uit te geven.

Studenten die vertaler willen worden geeft ze de tip om veel te lezen, zowel in het Scandinavisch als het Nederlands. Je weet immers maar nooit of je een nog onvertaalde parel vindt. Aangezien je hoogstwaarschijnlijk naar het Nederlands zal gaan vertalen, moet je het Nederlands ook erg goed in de vingers hebben. Daarnaast is zelf initiatief nemen erg belangrijk. Zo kan je proberen om uitgeverijen aan te schrijven over boeken die je zelf goed vindt, zoals ze zelf ook bij Hesselholdt heeft gedaan. Als je erachter komt dat zo’n boek al is aangekocht, kun je jezelf naar voren schuiven als mogelijke vertaler. Specialiseren in het vertalen van bepaalde soorten teksten heeft grote voordelen, maar je moet ergens beginnen. Vaak is je eerste boek een toevalstreffer. Zo kan het zijn dat je toevallig een boek van een schrijver mag vertalen die stevig doorschrijft, waardoor je gemakkelijk nieuwe opdrachten krijgt. Uitgeverijen kiezen vaak dezelfde vertaler voor dezelfde schrijver.

Naast vertalen heeft Edith ook tien jaar lang Deense les gegeven in Groningen en Friesland. Dit was onder andere aan boeren die naar Denemarken gingen verhuizen. Cursussen verzorgen was echter niet haar ding; liever werkt ze achter de schermen. Ze heeft een tijdje voor een vertaalbureau gewerkt waar ze zakelijke teksten voor de EU moest vertalen, maar dat vond ze best saai, omdat je daar veel minder met de taal kan spelen en het meer gaat om het overbrengen van de feitelijke inhoud van een tekst. “Als ik dat had moeten blijven doen, was ik waarschijnlijk gestopt met vertalen.” De zakelijke teksten hadden ook altijd korte deadlines, maar Ediths voorkeur gaat uit naar lange deadlines. Ook heeft Edith tien jaar zowel Scandinavische als Nederlandse literatuur gerecenseerd voor *De Volkskrant*.

“Als je een tekst aan tien vertalers geeft, krijg je toch tien net verschillende vertalingen terug”

Verder is ze ook zelf in de pen geklommen om een kookboek te schrijven, geïnspireerd door de sprookjes van Hans Christian Andersen. Dit werd een familieproject: haar man en vijf kinderen zorgden voor de illustraties en alle recepten heeft ze uitgeprobeerd met haar gezin. Zo kwam de koksopleiding toch nog van pas.

Maar het liefst vertaalt ze toch literaire teksten die stilistisch boeiend zijn, omdat je als vertaler een boek een stuk of zes tot wel acht keer moet doornemen. Maar weinig boeken blijven ook na de achtste keer op rij verrassen! Per jaar vertaalt ze ongeveer twee boeken, want het kost tijd om de vertaling bij de schaven en de kwaliteit is erg belangrijk. Als een vertaling af is, voelt het ook echt als háár boek. “Als je een tekst aan tien vertalers geeft, krijg je toch tien net verschillende vertalingen terug.”

Wie: Aletta Westra-Hofstee

Taal: Deens

Functie: Studieadviseur RUG

Een baan in het teken van Scandinavië is niet verplicht

Door Roos Kamies en Helen van der Reijden

De meeste studenten zullen de studie Scandinavistiek gekozen hebben omdat ze iets met Scandinavië willen gaan doen, maar dit hoeft natuurlijk niet per se. Sterker nog, er zijn best veel afgestudeerden die een heel andere kant op gaan! Om te zien hoe dat kan uitpakken reisden we af naar Groningen, voor een interview met Aletta Westra-Hofstee. Zij studeerde van 1990 tot 1996 Scandinavische talen aan de Rijksuniversiteit Groningen en is daar momenteel werkzaam als studieadviseur.

Toen Aletta met de studie begon, was deze al even klein-maar-fijn als wij hem nu gewend zijn. Ze had maar zes medestudenten Deens, waarvan er uiteindelijk naast haar maar een afstudeerde! Deze kleinschaligheid beschouwde ze ook als een van de voordelen van de studie. Daarnaast koos ze vooral voor de studie omdat ze Deens een leuke taal vond. Doorslaggevend was de voorlichting verzorgd door onze eigen Henk van der Liet, die in het teken stond van Deense lidwoorden. “Dat klinkt misschien saai, maar Henk bracht het zo goed dat ik meteen verkocht was aan de studie! Helaas heb ik op de scriptiebegeleiding na, vrijwel geen college van hem gehad, omdat hij telkens in Denemarken zat als ik een vak van hem zou krijgen.”

Een specifiek plan met de studie had ze van tevoren niet; ze zou wel zien waar ze terecht zou komen. Tijdens de studie merkte Aletta dat ze onderwijs interessant vond, maar vooral *niet* als docent. Liever wilde ze achter de schermen gaan werken. Wel gaf ze tijdens haar studie al cursussen Deens aan beginners en gevorderden, onder andere in Enschede en bij het SVIN in Groningen. Ook vertaalde ze met een medestudent en een ervaren vertaler een boek. “Ik vond het bar slecht geschreven, dus krijg dat maar eens vertaald! Ook moesten wij, de studenten, bijna al het werk doen, want de hoofdvertaler was ziek. Het is achteraf natuurlijk wel leuk dat mijn naam als vertaler in het boek staat!”

In Aletta’s studietijd was het nog gebruikelijk om een vol collegejaar naar het buitenland te gaan, in plaats van “slechts” een semester zoals de meesten van ons nu doen. Toen ze terugkwam uit Denemarken, zag ze dat veel afgestudeerden jarenlang werkloos waren. “Sommigen deden er wel drie jaar over om een baan te vinden. Daar had ik natuurlijk geen zin in, dus ik besloot een tweede studie te doen, Communicatiekunde. Ik heb echter nooit getwijfeld aan de studie Deens. Integendeel: ik feliciteer jullie met deze excellente studiekeuze!” Op de vraag of ze Scandinavistiek opnieuw zou kiezen, is haar antwoord dan ook nog steeds volmondig ja – alleen niet in Amsterdam. In Groningen was er namelijk een afstudeer-

-richting Cultuur, wat Aletta een cruciaal onderdeel van de studie vond. Want om een taal echt te leren, moet je je helemaal in de cultuur kunnen verdiepen.

Uiteraard moeten we vragen wat zij als Scandinavist, maar ook als studieadviseur, als tips heeft voor het beantwoorden van vragen als “wat kun je nou met zo’n studie?” en “ga je daar wel werk mee vinden?” Ze geeft als tip om je door dat soort vragen vooral niet bang te laten maken. Doe wat je leuk vindt, dan vind je wat bij je past, is haar jarenlange ervaring. “Misschien niet bij je eerste baan, maar dan wel bij je tweede baan! Je moet vooral goed blijven zoeken.”

Haar eigen loopbaan is hier een goed voorbeeld van. Haar eerste baan kreeg ze aangeboden toen ze een uitzendbureau in Den Haag binnenstapte om zich in te schrijven. In plaats daarvan vroeg de intercedente of ze niet haar baan wilde overnemen! Meteen de volgende dag kon ze al aan de slag. Vrijwel al haar collega’s waren net afgestudeerd, net zoals zij. Dat zorgde voor een heel gezellig team dat wel van een feestje hield. Na een maand of negen raakte ze echter wel een beetje op de baan uitgekeken; het was leuk, maar niet erg uitdagend. Als uitzendbureaumedewerker kon ze zichzelf gemakkelijk uitzenden, dus ze zocht een baan uit bij de KPN. Daar bleek haar manager heel toevallig een Noor te zijn. Omdat hij had gehoord dat ze Deens kon praten, begon hij meteen in het Noors! “Hier was ik natuurlijk niet op voorbereid, maar het gesprek ging erg goed.”

Uiteindelijk werkte ze zo’n twee jaar als secretaresse voor KPN. Ze kreeg steeds meer secretariaten onder zich, waardoor ze veel contact had met verschillende andere afdelingen. Toen ze hoorde dat er bij de communicatieafdeling een plek vrijkwam als junior communicatiemedewerker, solliciteerde ze er meteen. In totaal werkte ze zo’n tien jaar bij KPN, tot er steeds meer reorganisaties binnen het bedrijf kwamen. Tijdens een van de vele ontslagrondes was het ook haar beurt om te vertrekken. Op dat moment kreeg haar man echter een baan in het noorden aangeboden, dus verhuisden ze naar Groningen. Ze nam contact op met haar voormalige scriptiebegeleider aan de RUG, met de vraag of die wilde opletten of er misschien een baan voor haar vrij zou komen. Nog geen twee weken later werd ze opgebeld: de RUG was met spoed op zoek naar een studieadviseur.

Deze baan doet ze nog altijd met veel plezier. Zelfs als een student door anderen een probleemgeval wordt genoemd, ziet zij hem liever als een uitdaging. Dienstverlening is kortom precies haar ding! Ook de doelgroep spreekt haar erg aan; vaak zijn de studenten erg gemotiveerd om belangrijke studiekeuzes te maken of hun studievertraging weg te werken. “Ik vind het fijn om te zien dat ik mensen kan helpen en dat ik echt het verschil kan maken als iemand inzit over het maken van een studiekeuze. Daarbij vind ik onderwijs heel belangrijk, dus ik vind het inspirerend om daaraan mee te werken. Ik denk dat als je er geen genoegen uit kan halen om samen naar oplossingen en opties te zoeken, je met de verkeerde baan bezig bent in dit vak.” Bij Aletta zit dat wel goed; ze spreekt vol enthousiasme en passie over haar werk.

Toch moeten we nog even terugkomen op Scandinavië, want op de baantjes in haar studietijd na, heeft Aletta nooit een baan gehad die ook maar iets met Denemarken te maken had. Dit heeft niet aan haar gelegen; ze heeft vaak genoeg gesolliciteerd naar Scandinavië-gerelateerde banen, maar er kwam telkens wel iets tussen. Een paar keer kwam ze erg dichtbij, maar steeds kwam er iets tussen: de timing was niet goed of de potentiële nieuwe werkgever zei op het laatste moment af. Dit gebeurde zelfs een keer de dag voordat ze zou beginnen! Na al die jaren zou Aletta het nog altijd leuk lijken iets meer met Scandinavië te kunnen doen. Met Deense Netflix-series houdt ze haar weggezakte Deens wat op peil. “Ik merk wel dat als ik weer eens met een Deen in gesprek raak, het allemaal weer boven komt drijven. De kennis is er dus nog steeds.”

Wie: Ernie Ramaker

Taal: Noors

Functie: Vertaler

www.taalbureau-ij.nl

Tijdschriften vertalen is passen en meten

Door Roos Kamies en Debbie Rensen

Afgelopen zomer reisden wij af naar een verstopt kantoortje in de buurt van de Prinsengracht. Niets wees erop dat in het pand een vertaalbureau zou zitten. In het grote bedrijvenpand bewogen wij ons echter richting een ruim, mooi ingericht kantoor. Het strakke, witte design voelt meteen erg Scandinavisch aan. Hierbinnen zit Taalbureau IJ, vertaler van onder andere meerdere tijdschriften van Scandinavische oorsprong. Het bedrijf werd zo'n tien jaar geleden opgericht, waar het begon met het vertalen van het tijdschrift *Illustret Videnskab*, wat nu in Nederland wordt uitgegeven onder de naam *Wetenschap in Beeld*. Wij mochten op bezoek bij Ernie Ramaker, een van de vertalers. Ongeveer zes jaar geleden sloot hij zich aan bij het bedrijf, dat door succes vertalers tekortkwam.

Ernie is een oud-student Scandinavistiek, die in 1996 begon met studeren. Toen we de over het algemeen onder de studenten niet al te geliefde vraag "Waarom ben je Scandinavistiek gaan studeren?" stelden, merkte hij lachend op dat hij deze vraag na al die jaren nog vaak genoeg krijgt. Maar een antwoord heeft hij gelukkig wel: toentertijd was het niet echt een keuze, vindt hij zelf, het was meer een *gut*-feeling. Hij was nog nooit in Scandinavië geweest en wist amper het verschil tussen de Scandinavische talen. Achteraf gezien is Ernie erg blij met zijn keuze voor Scandinavistiek, want hij is goed terechtgekomen. Hij zou dan ook zeker geen andere keus maken als hij opnieuw mocht kiezen. Vooral de intieme sfeer van de kleine studie, waarbij iedereen elkaar kent, sprak hem enorm aan. Verbazingwekkend genoeg is Ernie echter geen echte alumnus, aangezien hij nooit zijn scriptie heeft geschreven. Al vroeg in het gesprek wist hij ons dan ook de gouden afstudeertip te geven: *Schrijf je scriptie*.

Een belangrijk onderdeel van de Scandinavistiek is natuurlijk het buitenlandverblijf. Ook in de tijd van Ernie was het al gebruikelijk om op uitwisseling te gaan. Zijn uitwisseling bestond uit een jaar studeren in Bergen. Hij heeft hier veel van geleerd omdat als je in Noorwegen bent, je helemaal ondergedompeld -

- wordt in de taal en de mensen. Anderzijds heeft hij daar ook geleerd dat Noorwegen voor hem niet de ideale plek is om te wonen. Voordat hij er op uitwisseling was geweest, dacht hij na over emigreren, maar nadat hij daar gewoond had, wist hij dat het niet de plek voor hem was. Een interessant citaat was de omschrijving van de Noorse mensen: “lichtelijk *bekrompen*, conservatiever en geslotener, het gevoel van wij tegen de rest. Ook viel het me op hoe moeilijk het is om als buitenlander binnen te komen, zelfs al spreek je de taal.”

Tijdens zijn studie kreeg hij ook de kans om stage te lopen: hij heeft meegeholpen bij een Noors woordenboekproject. Deze stage liep echter een beetje uit de hand en in plaats van zes maanden, werkte hij er meerdere jaren aan. Aan het eind van zijn stage was zijn drive om te studeren helemaal weggeëbd en kon hij het niet meer opbrengen om zijn studie af te maken, dus moest hij zonder diploma op zoek naar werk. Dit was zeker niet eenvoudig, vooral niet in het begin. Via een uitzendbureau kreeg hij een baan in een callcenter, waarbij hij belde met Noren. Wat begon als tijdelijk baan beviel erg goed en uiteindelijk heeft hij hier zes jaar gewerkt, totdat hij een baan bij taalbureau IJ aangeboden kreeg.

IJ is een bureau dat voornamelijk Scandinavische tijdschriften vertaalt. Hun bekendste tijdschriften zijn *Historia* en *Wetenschap in Beeld*. In de tien jaar dat ze bestaan hebben ze zich steeds meer uitgebreid. Ze hebben op dit moment vijf vaste werknemers, waarvan drie vertalers en twee Neerlandici. De artikelen worden door meerdere mensen proefgelezen, zodat uiteindelijk helemaal niet meer te merken is dat het eigenlijk vertalingen zijn! Ongeveer eens per week moeten Ernie en zijn collega’s dan ook enthousiastelingen teleurstellen die graag een stuk willen aanleveren.

Ernie heeft vooral de verantwoordelijkheid voor de vertaling van het Deense tijdschrift *Historia*. In dit blad staan allerlei artikelen over de geschiedenis, al is de Tweede Wereldoorlog een van de favoriete onderwerpen. Het moeilijkste van zijn baan? Ernie lacht. “Ik heb een hele leuke baan, als ik er zolang over na moet denken!” Als hij dan toch iets moet noemen, laat hij ons op zijn scherm zien dat het vertalen van een tijdschrift niet zomaar een vertaalklus is. Alle teksten moeten precies binnen de lay-out van het tijdschrift passen. Dit is de grootste uitdaging, maar op hetzelfde moment misschien ook wel het leukste onderdeel, van het vertalen van de tijdschriften. Alle kaders, afbeeldingen en lettergroottes zijn in Denenmarken bepaald aan de hand van de Deense tekst en omdat het Deens veel compacter is dan het Nederlands zorgt dit vaak voor problemen, waardoor vaak de ‘mooiste’ versie van een vertaling plaats moet maken voor een passende versie. Maar het tegenovergestelde kan ook voorkomen: als het Nederlands juist te kort is, moeten er soms zinnen bijbedacht worden.

Die uitdagingen kwamen wij twee weken later zelf ook tegen, tijdens een van de vertaalcolleges van de tweedejaars. Ernie en zijn collega Andrea lieten de studenten hier zwoegen op de vele tekstblokjes en rubrieken uit een van de tijdschriften. De ene vertaling was te lang, de ander te kort… Het zal nog wel even duren voordat wij het onder de knie hebben, maar onze waardering voor Ernies werk steeg er zeker door!

Wie: Marjan Spijkers

Taal: Noors

Functie: Reisorganisatie

www.fruamundsen.nl

Carla Joustra, Desiree Joustra en Marjan Spijkers

Het noorderlicht verveelt nooit

Door Roos Kamies en Debbie Rensen

Dus waarom zou je er niet je baan van maken om ernaartoe te reizen? Dit deden twee oud-studenten Noors, Marjan Spijkers en Carla Joustra, in 2012 met de oprichting van Fru Amundsen. We spraken af in de drukke Beurs van Berlage, waar de Beurs voor Bijzondere Reizen plaatsvond. Daar vertelde Marjan ons over alle ins en outs van het reiswezen en de studie Scandinavistiek in Groningen.

Voordat de bezuinigingen binnen de RUG plaatsvonden en enkele kleine studies het onderspit moesten delven, was er ook daar de mogelijkheid om Scandinavistiek te studeren. Eind jaren tachtig, toen zowel Marjan als haar businesspartner-to-be Carla aan Noors begonnen, was het nog een bloeiende studie, waarbinnen zelfs meerdere specialisaties mogelijk waren. Zo specialiseerde Marjan zich in cultuurkunde, wat ze met bijvakken en haar uitwisseling in Bergen toespitste op het Arctisch gebied. Nieuwsgierig vroeg ze ons welke richting wij gekozen hebben. Tja, die luxe hebben we tegenwoordig niet meer!

De oprichting van Fru Amundsen was nog lang niet in zicht toen Marjan en Carla hun studie eenmaal hadden afgerond. Tijdens de studie was er echter al een kleine hint naar hun toekomst: ze werkten allebei tijdens de zomermaanden van hun studietijd als reisleidster in Noorwegen. Carla ging hier nog een aantal jaar mee door terwijl ze ook Noors vertaalwerk oppakte, maar Marjan stopte en ging een heel andere kant op: ze werd communicatieadviseur. Toen ze dit werk eenmaal een paar jaar gedaan had, verwachtte ze eigenlijk al niet meer dat ze ooit nog iets met haar studie Noors ging doen, ook als was ze tijdens haar studie erg enthousiast geweest. Toch heeft ze nooit spijt van haar keuze gehad, ook in die tijd niet.

Twintig jaren verstreken en een baan die met Scandinavië te maken had, leek er voor Marjan niet echt meer in te zitten. Tot Carla een harttransplantatie achter de rug had. Het was altijd al Carla's wens om eens het noorderlicht te zien, dus besloot ze samen met Marjan een reis naar Noorwegen te maken. Voor Marjan was die reis aanleiding om weer iets met haar kennis over het land te doen. Toen ze in diezelfde periode haar communicatiebaan verloor, solliciteerde ze daarom bij enkele reisorganisaties. Van het een kwam het ander en zo besloten Carla en Marjan zélf een bedrijf op te richten. Zo konden ze toch van hun passie hun werk maken.

Vooral in de beginperiode was dat natuurlijk spannend: zouden ze wel boekingen krijgen? De verzorgde, professionele site hielp, evenals het persoonlijke contact dat ze van begin af aan met hun gasten opbouwden. Want dat is de kern van Fru Amundsen: het ontdekken van Noorwegen op een zeer persoonlijke manier met kleine groepen van maximaal zeven deelnemers. Zo verblijven de gasten bijvoorbeeld niet in hotels, maar in boerderijen en op andere bijzondere locaties, en er worden traditionele Noorse gerechten voor hen bereid. Ook crossen ze niet heel Noorwegen door, van de ene naar de andere toeristische trekpleister, maar wordt de tijd genomen om echt van de gevarieerde natuur te kunnen genieten. Daarom zijn er verschillende soorten reizen, die toegespitst zijn op bepaalde gebieden, zoals het gebied rond de Noordkaap, of Tromsø.

In het eerste winterseizoen hadden ze vier reizen gepland, met het idee “als er een doorgaat, is het al mooi.” Alle vier de reizen werden echter helemaal volgeboekt, zodat ze in de jaren die kwamen het aantal reizen opvoerden, tot de ruim twintig die ze nu per jaar verzorgen. Mede door die groei moeten er soms ZZP’ers worden ingezet. Ook de werkdruk in de voorbereidingstijd is toegenomen; daarom is sinds kort Carla’s zus Desiree als derde mede-eigenaar in het team opgenomen. Ze zijn echter niet van plan om nog verder uit te breiden, zelfs als ze de mogelijk zouden krijgen. Juist het feit dat Fru Amundsen een kleinschalige touroperator is in plaats van een reisbureau, maakt het bedrijf namelijk zo uniek. “We hebben dan ook geen plekken voor stages, sorry,” glimlacht Marjan verontschuldigend.

Hun kleinschalige aanpak is ook te zien in de manier waarop ze hun gasten werven: dit doen ze voornamelijk op beurzen en bij lezingen die ze verzorgen, zodat ze meteen een persoonlijk contact hebben met potentiële reizigers. Aan bombastische reclamecampagnes doen ze kortom niet. “Verleiden is het kernwoord.” Ook met andere kleine reisorganisaties hebben ze goed contact, via de VvKR (Vereniging van kleinschalige reisorganisaties). Je moet niet iedereen zien als concurrent, vindt Marjan. In plaats daarvan kan je beter van elkaar leren. Bovendien werkt enthousiasme aanstekelijk: als anderen zien dat ergens je passie ligt, worden ze daar zelf ook enthousiast van.

Voorzichtig vragen we of het misschien niet eens gaat vervelen, zoveel reizen naar Noorwegen. Maar dat hebben we dan helemaal mis, want het prachtige landschap en het noorderlicht vervelen nooit! Toch is het geen luizenbaantje, want zowel thuis als in Noorwegen moeten Carla en Marjan continu professioneel blijven, ook al staan ze dan voor hun gasten te koken en leuke verhalen te delen. Daarnaast moet er achter de schermen natuurlijk heel wat geregeld worden om een reis perfect te laten verlopen. Erg vindt Marjan dit echter niet; ze is na vijf jaar nog altijd even vol passie over haar werk als toen ze net begon.

Wie: Tineke Jorissen-Wedzinga

Taal: Zweeds

Functie: Vertaalster

www.sveatrans.nl

“Je vindt er nooit werk mee”, zei de voorlichter

Door Roos Kamies en Hendrik van de Koot

Weet je nog steeds niet zeker welke kant je op wilt gaan na je studie? Vind je eigenlijk alles wel leuk en kan je gewoon niet kiezen? Doe dan gewoon alles! We spraken met Tineke Jorissen-Wedzinga, die in de periode van 1980–’87 aan de UvA te vinden was als studente Zweeds. Ze is nu werkzaam als vertaalster, docente, tolk, en ze geeft lezingen over allerlei uiteenlopende onderwerpen op het gebied van Scandinavische cultuur.

Voordat ze aan de studie begon, werd bij de voorlichtingsdag gezegd: “Je vindt er nooit werk mee.” Voor haar gold dat duidelijk niet, maar al haar werkzaamheden zijn haar zeker niet aan komen waaien. Toch heeft ze nooit spijt gehad van haar studiekeuze, want ze heeft altijd goed werk gehad, ondanks die onheilspellende uitspraak bij haar voorlichting.

Tineke geeft ons mee dat je met een studie als deze hard aan de bak moet en een beetje zakelijk ingesteld moet zijn om jezelf een goed toekomstperspectief te kunnen geven. Dit kan bijvoorbeeld door het leggen van connecties en door te zorgen dat al het werk dat je aflevert er goed verzorgd uitziet, ook als het niet je favoriete opdracht is. Uiteindelijk moet je het toch zelf doen. Zo richtte ze tijdens haar studie met een paar medestudenten een vertaalbureautje op, waarin ze hun krachten konden bundelen en zo hopelijk wat meer opdrachten binnen konden halen. In het begin deed ze dit werk vooral om zo veel mogelijk met het Zweeds bezig te zijn, maar het vertaalwerk bleek haar erg te liggen.

In het begin van haar carrière nam ze allerlei soorten opdrachten aan, ook dingen die haar eigenlijk niet echt interesseerden. Eerst moet je voornamelijk naam maken als betrouwbare vertaler, vertelt ze, zelfs als dat betekent dat je saaie handleidingen moet vertalen terwijl je eigenlijke passie bij literatuur ligt. Na verloop van tijd kan je selectiever worden in de opdrachten die je aanneemt. Nu vertaalt ze vooral romans en moet ze soms zelfs interessante projecten afwijzen omdat ze het te druk heeft! Uiteraard behoren Zweedse misdaadromans tot haar repertoire (zo leverde ze de Nederlandse vertaling voor Stieg -

- Larssons *Millennium-trilogie*), al is ze op het moment van schrijven bezig met het vertalen van een reisverslag van een Zweedse hardloopster die Iran doorkruiste.

Maar bij vertaalwerk blijft het niet, want Tineke werkt ook aan de volksuniversiteit, tolkt soms en geeft lezingen. Hoe doe je dat eigenlijk, al die verschillende banen afwisselen? Tineke vertelt dat het vertalen toch haar hoofdbaan is waar ze zo'n vijf dagen per week mee bezig is, terwijl ze in de avonduren aan de volksuniversiteit werkt als docente Zweeds. Zo had ze het afgelopen jaar vijf groepen cursisten, meestal mensen met een migratiewens of een Zweedse partner. Hoewel ze soms ook overdag lesgeeft, passen de avondlessen een stuk beter in haar drukke dagritme. De lezingen die ze geeft zijn verspreid over het hele jaar, meestal op beurzen en markten zoals Scandinavië XL. Bij het tolken voelt ze zich het minst op haar gemak, en dit doet ze dan ook het minst vaak. Hiervoor wordt ze bijvoorbeeld af en toe gevraagd bij rechtszaken en dergelijke.

Haar ultieme tip? "Probeer het nuttige met het aangename te combineren, door bijvoorbeeld een hobby om te zetten in vrijwilligerswerk." Zelf deed ze dit tijdens haar studie door haar passie voor scouting te combineren met zomerwerk in Zweden. Zo kon ze de hele zomer Zweeds spreken en vond ze het nog leuk ook! Out of the box denken is dus zeker een pre, maar ook geeft ze een aantal zeer praktische tips: zo zijn er uitgeverijen die met buddyprojecten werken, waarbij je als beginnend vertaler aan een professional gekoppeld wordt, die je werk nakijkt en tips kan geven. Verder is het nooit weg om je te laten beëdigen, ook als je niet van plan bent voor de rechtbank te gaan werken. Opdrachtgevers zullen namelijk sneller kiezen voor iemand die zo'n extra titel op zijn CV heeft staan. Als laatste: ook betrokkenheid bij de studie staat mooi op je CV, dus meld je aan voor een commissie of kom bij onze eigen Noorderlichtredactie!

Wie: Tanja Bouwman & Suze van der Poll

Taal: Noors

Functie: Docent Scandinavië Studies

Scandinavië Studies - en dan?

Door Saskia Massink, Roos Kamies en Helen van der Reijden

Hoe ben je zelf bij Scandinavistiek terechtgekomen?

Tanja ging vaak op vakantie naar Noorwegen. Na haar eindexamen ging ze naar Noorwegen, om acht maanden bij een Noors-Nederlandse familie te verblijven waar ze verplicht Noors moest spreken (ook al konden ze dus op zich wel Nederlands). In deze periode werkte ze op een kleuterschool. Deze combinatie zorgde ervoor dat ze een goede vocabulaire, grammatica en uitspraak opbouwde. Eenmaal terug in Nederland besloot ze Duits te studeren omdat de literatuur haar erg aansprak, maar de studie viel erg tegen. Alle docenten waren oude, zure mannen en allesbehalve motiverend. Al na zes weken had ze het hier wel gezien en besloot ze over te stappen naar Scandinavistiek om Noors te studeren. Vanwege haar goede basiskennis was dit gelukkig geen probleem. Haar eigenlijke plan was om na haar doctoraal (is ongeveer hetzelfde als een master nu) verder te gaan in de theaterwetenschappen, maar Scandinavistiek was te leuk om mee te stoppen.

Suze hield en houdt ontzettend veel van lezen, dus ze wilde heel graag een taalstudie doen. Maar niet de standaardtalen als Engels, Frans, Spaans, Italiaans. Het werd Scandinavisch omdat ze Scandinavische -

- kinderboeken heel leuk vond en vooral het enthousiasme van de studenten bij de voorlichting trok haar over de streep. Toen duurden studies vier jaar, en was het makkelijker om langer te studeren dan nu. Suze heeft er vijf jaar over gedaan, omdat ze heel veel letterkundevakken deed en twee keer naar Bergen is geweest binnen de studie. In Bergen heeft ze bijvoorbeeld een hele cursus over de Noorse dichter Wergeland gevolgd. Toen zij studeerde, was er meer verdieping. Nu is er vooral verbreding binnen de studie, wat waarschijnlijk ook wel beter aansluit op de huidige arbeidsmarkt.

Als mensen over Scandinavistiek horen, vragen ze vaak of je wel een baan kan vinden. Hoe schat jij de banenkans?

Tanja: Het is niet meteen duidelijk waar je terecht gaat komen, zoals wel het geval is bij bijvoorbeeld rechten of geneeskunde. Je moet Scandinavië Studies vooral kiezen uit interesse voor het vakgebied. Maar dat het niet direct opleidt tot een bepaalde sector, hoeft niet te betekenen dat het geen banenkans heeft. Je bent breed opgeleid en hebt een universitair denkniveau, waarmee je in veel sectoren terecht kan, en waar je veel gebruik van kan maken.

Suze: De meeste studenten hebben binnen vier maanden na hun bachelor wel een baan, maar niet binnen Scandinavistiek. Vooral bij sales, IT, marketing en communicatie. Of ze richten hun eigen tekst- en vertaalbureau op.

Wat zijn dingen die studenten tijdens hun studie kunnen doen of laten om hun banenkans te vergroten (honours, specifieke vakken, etc.)?

Tanja raadt aan om je supergoed in het land van je keuze te verdiepen. Volg al het nieuws, ga er op vakantie, vind een zomerbaan daar. Doe heel veel kennis op uit de praktijk. Je wordt namelijk geen specialist door alleen op de universiteit te zitten. Stage lopen is daarom ook een goede mogelijkheid, bijvoorbeeld op de ambassade of bij een uitgeverij.

Suze raadt aan om een tweede bachelor te doen. Het honoursprogramma raadt ze niet aan, omdat er veel klachten over zijn. Het volgen van een stage is ook een aanrader, want een stage is een hele goede voorbereiding op de arbeidsmarkt of op de keuze voor een master. Daarnaast is een stage een hele goede manier om een netwerk op te bouwen en uit te breiden. Student-assistent worden is leuk voor hen die misschien het onderwijs in willen gaan. Daarnaast is een bijbaan, het maakt niet uit wat, ook heel goed voor je persoonlijke ontwikkeling en het verbeteren van organisatorische en communicatieve vaardigheden, en het leert je om samen te werken. Een tip: in het jaar na je bachelor kun je met een Erasmusbeurs naar het buitenland om daar een stage te doen. Maar dit moet je natuurlijk wel ruim van tevoren voorbereiden en aanvragen!

Welke invloed denk je dat het nieuwe programma zal hebben op de keuzes van studenten?

Tanja vindt dat de opleiding breder is geworden. Het oude programma was erg gefocust op literatuur en taalkunde; in het nieuwe programma is er veel meer aandacht voor de regio wat betreft onder andere politiek en geschiedenis. Dit zou kunnen leiden tot een verschuiving naar banen in de politiek en diplomatie, maar ook bijvoorbeeld journalistiek.

Suze denkt dat het nieuwe programma weinig invloed zal hebben. De keuzeruimte is vaak binnen het buitenlandverblijf en je bent toch afhankelijk van het aanbod daar. Maar ze denkt wel dat het nieuwe programma beter aansluit op de huidige arbeidsmarkt, doordat het beter aansluit bij de actualiteit. In het nieuwe programma wordt Scandinavisch meer in relatie tot Europa belicht. Door samen te werken met -

- andere studies krijgen studenten een breder perspectief en dit wordt positief gewaardeerd door de studenten.

Welke kant zie je de meeste studenten op gaan? Wat is de populairste "route" na Scandinavistiek?

Tanja ziet dat best veel studenten kiezen voor een of meer tussenjaren voor ze aan een master beginnen. Sommige studenten vertrekken uiteraard naar Scandinavië, zowel voor het volgen van masters als om aan het werk te gaan, waarbij lesgeven een geliefde optie is. Thuisblijvers worden vaak vertalers of werken op vertaalbureaus, of vertalen zelfs voor de EU! Uiteraard is het schrijven van teksten ook een populaire optie, want op de universiteit leer je goed hoe je een tekst in elkaar moet zetten.

Suze vertelt dat heel veel studenten een tweede bachelor gaan doen, hebben gedaan, of dat tegelijk doen met de opleiding Scandinavistiek. Maar heel veel studenten gaan ook een master doen na de bachelor Scandinavistiek. Zo gaan er veel naar de master Redacteur/editor en de master Vertalen. Hele goede studenten gaan vaak naar Scandinavië voor hun master, meestal echt binnen de taalkunde en letterkunde. Sommigen gaan het onderwijs in, die doen de pabo. Ook zijn er relatief veel studenten die gaan promoveren, maar wel bijna allemaal in het buitenland.

Wat zijn de populairste masters?

Tanja vindt dat je op dit moment de focus van het oude programma nog goed terugziet, want veel studenten kiezen voor masters als Literary Studies of voor Linguistics. Daarnaast is uiteraard Vertalen zeer geliefd en verrassend veel studenten zijn terug te vinden bij academische lerarenopleidingen.

Suze noemde bij de vorige vraag al Redacteur/ editor, de master Vertalen en masters gericht op taalkunde of letterkunde in Scandinavië. Sommigen gaan zelfs de forensische kant op!

Welke kant zou je meer studenten op willen zien gaan?

Tanja zou graag meer freelance-journalisten zien, bijvoorbeeld journalist als Scandinavië-specialist. Dit is een goede mogelijkheid in het nieuwe programma. Ook meer algemene banen zijn een optie, zoals adviseur in het bedrijfsleven.

Suze vindt dat het natuurlijk vooral afhangt van de student zelf; van wat de student leuk en interessant vindt. De verschillen tussen alle studenten vindt ze juist leuk om te zien. Maar ze zou het een goed idee vinden als meer studenten een stage zouden doen, bijvoorbeeld bij een ambassade in Scandinavië.

Wat raad je studenten aan die écht nog niet weten wat ze willen na hun studie?

Tanja raadt aan om een halfjaar in Scandinavië te wonen, te werken of te studeren (studeren is daar lekker goedkoop!). Als je helemaal goed op schema ligt, kan je altijd overwegen om een extra minor in je pakket te bouwen of een stage te doen. Let dan wel op dat je wacht met het aanvragen van je diploma, zodat je die minor of stage nog binnen de studie kan doen om niet met extra hoge kosten te zitten!

Suze raadt aan om je te oriënteren op je vakkenkeuze in de vrije ruimte, om een bijbaan te zoeken of om een stage te doen. Zie de studie als een mogelijkheid om jezelf en je vaardigheden te ontwikkelen. Bijvoorbeeld: denk bij jezelf, ik ben een Scandinavië specialist in Nederland, wat zouden Nederlanders van Scandinavië willen weten? Hier kun je je vakkenkeuze in de vrije ruimte op afstemmen, zodat je echt iets kan toevoegen in Nederland met jouw kennis.

Met dank aan

Harmke Boonstra
Tanja Bouwman
Thomas Hartendorp
Thomas Hazewinkel
Daan Hovens
Tineke Jorissen-Wedzinga
Roos Kamies
Edith Koenders
Kyra Kleinstapel
Dieuwertje Kooij
Hendrik van de Koot
Henk van der Liet
Saskia Massink
Anke Mollema
Suze van der Poll
Ernie Ramaker
Helen van der Reijden
Debbie Rensen
Marjan Spijkers
Anaïs Vandesompele
Rozemarijn Vervoort
Juliëtte van der Voet
Paulette van der Voet
Robin Van de Walle
Djoeke Wentink
Aletta Westra-Hofstee

Like ons op Facebook:

www.facebook.com/noorderlichtnordom